

Кореновська Т. О.

*Магістр спеціальності 8.0305091 “Облік і аудит”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
tanya.kor.super@gmail.com*

Науковий керівник: Ксьонжик І. В.

*д-р екон. наук, доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування,
м. Миколаїв, Україна
iryna_ksonzhuk@meta.ua*

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ОЦІНКА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

Розглянуто загальні характеристики організації та оцінки системи внутрішнього контролю бюджетної установи. Наведено організаційні засади внутрішнього контролю у державному секторі.

Ключові слова: бюджетна установа, бюджетні кошти, внутрішній контроль, внутрішній аудит, організація внутрішнього контролю, ризик контролю.

В умовах бюджетного дефіциту та жорсткого обмеження фінансових ресурсів держави контроль за їх цільовим та ефективним використанням набуває особливого значення. Нестабільна політична ситуація в Україні, можливість та наявна практика неоднозначного трактування законодавчих актів, недосконалість нормативно-правового забезпечення певних напрямів діяльності є сприятливим підґрунтям для різного роду зловживань в сфері використання бюджетних коштів. Зростає частка бюджетних коштів спеціального фонду, в одній установі поєднуються бюджетний і комерційний види діяльності та їх відображення в єдиній системі обліку. Перед керівниками бюджетних установ виникають завдання прогнозування, оцінки ризиків і створення ефективної системи управління. Усе це зумовлює

специфіку і новизну в методології організації обліку і вимагає посилення контролю за використанням ресурсів та покращення результативних показників діяльності бюджетних установ.

Актуальність даних проблем привертає увагу зарубіжних та вітчизняних вчених до досліджень у сфері як контролю в цілому, так і контролю господарської діяльності бюджетних установ серед яких: Бариніна М.Б., Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Валусь Б.І., Виговська Н.Г., Давидов Г.М., Дмитренко І.М., Дорош Н.І., Дрозд І.К., Завгородній В.П., Калюга Є.В., Кужельний М.В., Кузьмінський А.М.

Основою організації внутрішнього контролю є визначення його функцій та ролі в загальній системі управління. Організація внутрішнього контролю – це сукупність заходів, що здійснюються уповноваженим суб’єктом внутрішнього контролю з метою виконання поставлених завдань та досягнення визначеної керівництвом мети [1, с. 297]. Рациональна організація контролю можлива лише тоді, коли він розглядається як самостійна функція управління, тобто як система спостереження та перевірки процесу функціонування й фактичного стану об’єкта, що управляється.

Організаційні засади внутрішнього контролю – сукупність заходів, які спрямовані на належне функціонування елементів системи внутрішнього контролю, завдяки чому система взагалі набуває бажаних характеристик. В основі організації внутрішнього контролю лежать суб’єкти, об’єкти, види, форми, методи, принципи, техніка, технологія внутрішнього контролю тощо.

Систематичний контроль за використанням державних коштів та формуванням доходів здійснюють їх працівники: бухгалтери, економісти та працівники фінансових інспекцій. Такий контроль починається вже на етапі складання кошторису і закінчується аналізом його виконання. Тому необхідно організувати цей процес так, щоб забезпечити ефективне та результативне управління державними коштами, дотримання бюджетного законодавства.

В Міжнародних стандартах аудиту зазначено, що в процесі аудиту фінансової звітності аудитор приділяє увагу лише тій політиці і процедурам в

системі бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю, які мають відношення до тверджень, на основі яких сформована фінансова звітність. Особливістю проведення аудиту в державному секторі є те, що перевірка засобів внутрішнього контролю може бути ширшою і детальнішою порівняно з аудитом фінансової звітності в приватному секторі [2 с. 133].

Після того, як за результатами загального ознайомлення із системою внутрішнього контролю аудитор отримує достатні уявлення про особливості її функціонування, здійснюється попередня оцінка ризику за кожним суттєвим сальдо рахунка чи класу операцій.

Оцінка системи внутрішнього контролю дає змогу визначити ризик системи контролю. Удосконалюючи систему внутрішнього контролю у бюджетних установах, необхідно змінити підходи до поняття “контроль” і наблизити його до європейських тлумачень. В європейському розумінні державний внутрішній контроль має забезпечити належне управління державними фінансами і розглядається як сукупність трьох складових: внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту та їх гармонізації. Контроль спрямований на конкретний результат і шляхи досягнення цього результату, а також усунення суб’єктивних перешкод при здійсненні управлінської діяльності.

Список використаних джерел:

1. Дікань Л. В. Організація внутрішнього контролю в бюджетній установі: прикладний аспект питання / Л. В. Дікань, Є. В. Дейнеко // Бізнесінформ. – 2013. – № 10. – С. 296-301.
2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: Видання 2014 року, частина 1 / І. І. Нестеренко (редкол.), О. В. Селезньов, О. Л. Ольховікова (пер.з англ.). – К. : Аудиторська палата України, 2014. – 986 с.

T. Korenovskia. Organization and evaluation of the internal control system of the budgetary institutions.

Summary

Discusses the General characteristics of the organization and evaluation of the internal control system budget companies. Organisational internal control framework in the public sector.

Keywords: budget organization, budget, internal control, internal audit, internal control, risk control.